

часть отъ долината на р. Черни Дримъ. Още прѣди дохожданъето на Турцитѣ тукъ се срѣщнали двата съсѣдни народи, арнаути и българи. Единъ отъ скендербеговитѣ историографи пише, че когато Скендербегъ воювалъ съ турцитѣ, Долни Дебъръ билъ населенъ съ арнаути, а Горни Дебъръ съ православни българи, които се отличавали съ привързаността си къмъ юначния противникъ на турцитѣ.¹⁾ Сжщото положение на двата народа въ главни чърти срѣщаме и ние днесъ, съ тая само разлика, че арнаутскиятъ елементъ е завзелъ вече части и отъ Горни Дебъръ, а въ Долния нѣма никакви слѣди отъ българи.

Арнаутско население се е спуснало по Дримъ до гр. Дебъръ, който е сега по прѣимущество арнаутски градъ. Кърчинскитѣ торбешии сж спрѣли арнаутското нахлуване въ планинитѣ. Чифлицитѣ около устието на р. Радика спиратъ арнаутитѣ на югъ. Цѣлата планинска височина по западния брѣгъ на Дримъ около притока Булчиза е завзета отъ арнаути. Южното имъ разширение е спрѣно отъ торбешката група по Голо Бърдо, която загражда македонската граница отъ арнаутски напливъ дори до Охридското Езеро. Въ срѣдната часть на Горни Дебъръ има само едно арнаутско село *Биланца* въ Жупа. Много по на югъ при изхода на Дримъ отъ дебърскитѣ тѣснини срѣщаме една голѣма арнаутска купчина, която е заселена тукъ да пази прохода. Тая група се състои отъ 8 села, между които *Велеца*, поставено на пѣти за Дебъръ, е най-голѣмо и най-важно.

Цѣлиятъ Горни Дебъръ е заплашенъ отъ поарнаутчанъе. Българо-мухамеданскитѣ села, които допиратъ до арнаутски села, сж вече двуезични. Торбешитѣ смѣтатъ за гордостъ да се прѣдставятъ за арнаути. Жителитѣ на селата *Острени*, *Търново*, *Кленъе*, *Летенъ*, *Дженица*, *Жрбеле*, *Обоки*, *Макелари* и др. прѣдпочитатъ да се казватъ арнаути и да говорятъ арнаутски. Торбешитѣ отъ с. *Раица*, най-южно отъ подримскитѣ потурчени села, говорятъ повечето арнаутски и се броятъ вече като арнаути. Отъ друга страна християнското българско население се изселва много бързо отъ мѣстноститѣ Голо Бърдо, Поле и Жупа. Отъ Голо Бърдо бѣгатъ главно въ гр. Дебъръ и въ Солунъ. Селата *Вичица*, *Голейца* и *Писонки* сж били въ началото на XIX. вѣкъ български, прѣди 30 години били наполовинъ български, а сега сж заселени отъ арнаути. Само въ *Писанки* сж останали още 3 български кѣщи. Арнаутитѣ

¹⁾ Hahn, Reise durch die Gebiete des Drin und Wardar, 93.